

Den Haag, 6 november 2019

Beste Kamerleden,

Op 4 november 2019 ontving uw kamer een brief van Minister Kaag over het beleidskader Versterking Maatschappelijk Middenveld. De brief is een nadere uitwerking van de Kamerbrief van 20 juni, om de recente IOB conclusies mee te nemen. U debatteert donderdag 7 november over dit kader. Graag geven wij u de volgende suggesties mee op basis van de recentste brief.

Herbevestiging autonomie van NGOs

Met meer focus en coherentie zoals bepleit door de IOB is niets mis. Het valt echter te betwijfelen of de huidige voorstellen daaraan gaan bijdragen of tot verdere versplintering leiden. *Dialogue & Dissent* en haar opvolger *Power of Voices* zijn door het vorig en dit kabinet ontwikkeld om het maatschappelijk middenveld wereldwijd te versterken in hun pleitende en beïnvloedende rol, omdat die autonome en constructief kritische rol cruciaal is voor inclusieve duurzame ontwikkeling. Dat is een doel op zich en daarbij was en is lokaal eigenaarschap en continuïteit terecht van groot belang.

Deze aspecten worden verzwakt door de thematische en geografische sturing die nu wordt voorgesteld. De geografische sturing zoals in de nota BHOS weergegeven is ingegeven door de wens om migratie naar Europa te controleren. Dat heeft weinig met effectiviteit en het behalen van de SGDs en het Parijs akkoord te maken. Voor tegenspraak lijkt alleen ruimte op de thema's die Buitenlandse Zaken hier kiest. Is dat de visie van dit kabinet op de rol van NGOs? Het IOB was hier in haar studie over het functioneren van de strategische partnerschappen helder over: "*Autonomie voor MO's kan ondermijnd worden door het streven van BZ naar complementariteit. BZ zou meer ruimte moeten geven aan MO's.*"¹ Die ruimte wordt evident niet geboden.

Civic space, goed bestuur en digitalisering

De ruimte voor het maatschappelijk middenveld en digitalisering is een prioriteit van minister Kaag. Beiden worden nu instrumenteel gemaakt aan de genoemde zeven thema's in de brief. Goed bestuur is geheel afwezig in de brief. Hivos pleit ervoor dat open samenlevingen, inclusief goed bestuur en ruimte voor civiele actoren om hun werk te doen als doel op zich blijft staan in dit beleidskader. Deze aspecten zijn immers een voorwaarde voor het bereiken van de SDGs en het naleven van mensenrechten.

Voorkom thematische versnippering

De nu geïntroduceerde thematische sturing en het feit dat elk programma op één thema kan indienen leidt tot meer single issue initiatieven en versnippering in de sector. Hoe dit een antwoord is op de aanbevelingen van de IOB in haar studie *Less Pretension, More Realism* is niet helder, die studie vraagt immers om minder versnippering.² Een bredere aanpak van mondiale uitdagingen is immers hard nodig. Klimaat en verduurzaming kun je bijvoorbeeld mede via waardeketens adresseren, bedrijfsleven, productie en consumptie zijn essentieel om klimaatverandering aan te pakken. De mogelijke koppelingen tussen de genoemde

---

¹ <https://www.iob-evaluatie.nl/publicaties/publicaties/2019/08/01/431-%E2%80%93-iob-%E2%80%93-evaluatie-van-het-functioneren-van-strategische-partnerschappen-tussen-het-ministerie-van-buitenlandse-zaken-en-maatschappelijke-organisaties-%E2%80%93-samenvatting-met-aanbevelingen-en-bevindingen-%E2%80%93-strategieen-voor-partners-balanceren-tussen-complementariteit-en-autonomie> Pagina 14

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2019/07/31/iob-evaluation---less-pretension-more-realism>

zeven thema's zijn evident. Ook is de keuze van juist deze 7 thema's en hun prioriteitstelling onduidelijk en te sturend. De keuze lijkt vooral gemaakt op basis van capaciteitsproblemen bij het ministerie en de wens van themadirecties om deze middelen voor het bereiken van hun doelstellingen in te zetten naast hun thematische middelen. De inzet van NGOs en lokaal eigenaarschap moet aansluiten bij de agenda Kaag. Hoe dat gebeurt, zou een keuze moeten zijn gebaseerd op de expertise, ervaring en netwerk van de NGOs in lage en midden inkomenslanden.

Bouwen op huidige resultaten

De voorgestelde keuze gaat leiden tot het afbouwen van veel succesvolle inzet binnen de huidige programma's, terwijl het stimuleren van burgerschap en de politieke rol van civiele actoren juist tijd vraagt. Er is immers een groot aantal programma's die nu op meerdere thema's inzetten, of op thema's werken die niet passen binnen de genoemde thema's of werken buiten de focusregio.

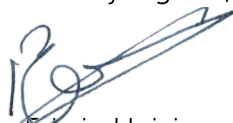
Proces en tijdsplan

Organisaties van over de hele wereld zijn al sinds voor de zomer bezig om zich voor te bereiden op dit nieuwe beleidskader. Lokaal eigenaarschap kost immers tijd en kan niet in drie maanden. De voorbereiding is gedaan op basis van de brief van 20 juni, met aandacht voor continuïteit, digitalisering, *civic space*, lokaal eigenaarschap en gender. De brief van 4 november presenteert een onverwachts strakker kader en drie weken uitstel voor indiening; dat gaat de kwaliteit van de aanvragen niet helpen.

Gezien bovenstaande stellen wij het volgende voor:

- Neem de geleerde lessen van de IOB evaluatie van het functioneren van strategische partnerschappen ter harte en bewaak de autonomie van NGOs.
- Houd een sterk maatschappelijk middenveld, vergroting van de ruimte voor civiele actoren en goed inclusief bestuur als hoofddoel van dit kader overeind.
- Investeer stevig in diplomatie voor *civic space* en mensenrechten, o.a. door de capaciteit op de posten hierop te verhogen.
- Maak aanvragen op gecombineerde thema's mogelijk.
- Laat de sturing op de zeven genoemde thema's los en laat aanvragers duidelijk maken hoe hun voorstel aansluit bij de agenda van Kaag. Beoordeling vindt plaats op basis van kwaliteit en impact.
- Maak meer ruimte voor inzet buiten de focusregio's.

Hartelijke groet,

Edwin Huizing
Algemeen Directeur